

BRANTFORD
BRIDGEBURG
CALEDONIA
CHIPPAWA
CROWLAND
FORD CITY
FORT ERIE
FORT WILLIAM
GALT
GUELPH
HAMILTON
KITCHENER
MONTREAL
NEW WATERFORD
NIAGARA FALLS
OSHAWA
OTTAWA
PORT COLBORNE
PORT ROBINSON
ST. CATHARINES
SPRING HILLS
SYDNEY
TORONTO
WELLAND
WINDSOR

Kelet-

Nyugat-

Kanada Magyar Újság

EGYESITVE A KANADA MAGYAR HIRLAPPAL

ALDINA
BEKEVAR
CANA
CALGARY
EDMONTON
ESTEVAN
HALMOK
KAPOSVAR
LETHBRIDGE
MERRIBURY
OTTAWA
PLUNKETT
RAYMOND
REGINA
SASKATOON
SAXONHILL
SOKHALOM
SZT. LASZLO
SZEKELYFOLD
SUMAS
TABER
SUDBURY
VANCOUVER
WAKAW
WEYBURN
WHITEWOOD

VOL. VII. EVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1930. JULIUS 3 CSÜTÖRTÖK

NO. 27. SZAM

HUNGARIAN PEOPLE MUST BE RECKONED WITH

NORBURY FARMER HAS PRAISE FOR INDUSTRY OF HUNGARIAN SETTLERS

BY E. S. OSWELL
Reprinted from the Prince Albert "DAILY HERALD"

Spiritwood, Sask. — Great advances have been made during the past five years in settling those parts of the Prince Albert and North Battleford territories embracing the municipal-rural district of Spiritwood, including part of Mildred and Meeting and Rabbit Lake areas.

A transformation has been effected in the racial character of the population. The ethnological question in its relation to the practical side of farm life has been and is being put to the test, and colonials from Central Europe are affording evidence by their labor in cultivating the soil that they do not intend to fall below the expectations of the dominion government and the railway authorities, which have rendered them the necessary assistance to become good citizens. The Hungarians, who have located in these districts, while doing their best to assimilate, are decidedly making good in the northwest.

Their neighbors, the British, Scandinavians and Americans, pay tribute to their honest dealing, trustworthiness, and devotion to work. Bishop Lloyd himself could hardly take exception to the character and ability of these immigrants, who send their children to the schools, are amenable to law and regulation, have tidy and comfortable homes, and who pay their rates and taxes as reasonably as the older settlers.

A decade ago this big belt of country was well wooded, but since then a change has been effected, the best timber serving for constructive purposes and fire killed trees being available for the kitchen stove. The Hungarians have cleared vast tracts of available land suitable to the plow, disc and harrow.

In a few years, when other virgin soil is taken in, this will be one of the richest cereal growing areas in Saskatchewan, for the land around here is of good black loam and with a fair amount of moisture, and will yield a crop of wheat and oats not to be beaten in other quarters.

A great deal of land has been reclaimed by Hungarian labor since 1927, and, after helping the existing homesteaders when they first came from Czech-Slovakia, Jugoslavia and Rumania, where they were persecuted by the racial hatred of the "Succession States", they have themselves been able to homestead, and their farms are scattered about this bush country from Norbury up to St. Elino and Meeting Lake.

Among the other settlers who have employed Hungarian labor in the places above named, and with success, are H. A. MacMillan, Mickleson brothers, F. Tipton, G. Oswell, R. Oswell, F. Carle and many other farmers. Hungarian women frequently do seasonal work around the homestead, and cultivate the gardens, and these families are as robust, husky and all-enduring folk as could be found from east to west.

The earlier pioneers in these Prince Albert and North Battleford areas are the British, Swedes, Norwegians, Danes, with a sprinkling of Finns and Icelanders. In point of population Hungarians, who are constantly arriving, are in excess of any one other nationality, and their numbers will have to be reckoned with for all purposes incidental to farm life. The Hungarians here are much given to strenuous labor. They hunger for work, but they are very careful in their contract negotiations.

Magyar is a man who rapidly assesses the value of his work. He will inspect a tract of land to be cleared, estimate the time to work it, and arrange with his farmer-employer as to terms. When these are fixed, things have to "stay put"; and there is no likelihood of a comeback on these terms.

The Hungarian settler does not mix his play with his work. He is far too phlegmatic for that. The man is willing to work "from early morn to dewy eve," at a price. He likes his children to have a good English education, and does his best himself to acquire the language. The Hungarian is a natural farmer. He subscribes to the dictum "Lift up your hearts," a phrase quite necessary to the grain grower.

Members of parliament often have their lucid intervals. C. R. McIntosh had one in Spiritwood some time ago, when he indicated that Central Europeans were making good. He, of course would discriminate in immigration, and believes in selected colonials, and Mr. McIntosh has faith that the Hungarian will prove to be a good farmer.

The writer agrees that there is no reason why the children of these new Canadians should not embrace as good an education as those of the Anglo-Saxon race.

With modern education equipment primary and secondary, the Hungarian child should stand pat along with its companions. But there is room for improvement in the education of these newcomers. Night schools are needed, and where possible a curriculum should be carried out to help these new Canadians. School masters and head teachers around Saskatoon have taken the Mennonites in hand, and the same might be done farther northwest, for the Hungarians. This would lead to higher culture and a more scientific grasp of things pertaining to the habits of life.

At present one does not hear of such voluntary assistance in this section of the country by instructors of school children, but success has attended such effort on the prairies, and especially around Saskatoon, where voluntary instruction was given to the Mennonites. Some of these Hungarians carry around handbooks of English terms, but surely this haphazard plan should give way to a systematic course of study in a school.

"Nem kell több bevándorló"

Es volt a saskatchewanai törvényhatóságok vezetőinek nagygyűlésén ki mondott utolsó szó. Megállapították ugyanis, hogy Kanada lakosságának elsőrangú érdeke, hogy ne engedjenek be több bevándorlót, amennyiben a jelenleg elterített munkanélküliség száma is meghaladja a költségvetést. A városi és községi előljárók elhatározták, hogy fellérrel fordulnak egy a tartományi, mint a birodalmi kormányhoz, hogy teljesen szüntessék be a bevándorlást, illetőleg állapítsák meg, hogy milyen uton-módon jöttek Kanadába a jelenleg munka nélkül levők és azután annak megfelelően tudják az egyes városok behajtani a munkanélküliek támogatásával járó kötelességeket.

Arranérve is tettek javaslatot, hogy egész Kanadaszerte tartassanak "népszámlálást" a kivándorlók között s amennyiben munka nélkül vannak, illetőleg ha nincsenek állandag meglepedve, tartassák egyuttal nyilván, hogy mikor és hol tartózkodnak. Ellenőrizni akarják azt is, hogy mikor érkezett az illető Kanadába s amennyiben már több mint öt éve tartózkodik itt, miért nem váltotta ki állam polgárságát. De nemcsak a külső-rópai, hanem a brit bevándorlók vándorlásának megrendszabályozását is kérte a nagygyűlés, kijelentvén, hogy teljesen zárják le a Szigetországból érkezők előtt is Kanada kapuit, miután a városok nem bírják tovább viselni a munkanélküliek ellátásával járó terheket.

ÓRIÁSI VASUTI SZERENCSETLENSÉG ONTARIÓBAN

TIZENHÁROM HALOTT, RENGETEG SEBESULT A CNR TORONTÓI EXPRESS-ÉS TEHERVONATÁNAK KIKILÁSA KÖVETKEZTÉBEN — NAPOKIG MEGALLT A FORGALOM A CPR VONALAKON IS A NAGY ARADÁSOK MIATT

Mult péntekre virradó éjjel 3:11 után nem volt náluk semmiféle nyom órákor borsalmas szerencsétlenség történt a CNR Vancouver-Torontó között közlekedő 4-es számú személyvonatát, amelynek menetidejét éppen a nyári hónapokra rövidítették meg egyházi órával és ennek következtében a hatalmas gyorsvonati mozdony nagy sebességgel száguldozott Capreol állomás felé. A Vermilion folyó közelébe érve azonban, Capreoltól mintegy húsz mérföldnyire két személykocsit kiskiklott, melynek utasai álmukban kerültek a folyó kiáradt vizébe. A véletlen szerencse következtében egy a mozdony, a podgyász-és postakocsi, valamint a többi személykocsi a vágányon, maradt máskülönbön megszorozódott volna a halottak száma.

A bátrabbak azonnal mentőeszközöket láttak, viszont a teljes sötétben alig lehetett arról szó, hogy a földközök kimentek. A felfordult kocsiba szorult felnőttek még valamiképpen csak megmenekültek, azonban a gyermekek kivétel nélkül ott lelték halálműtét a Vermilion folyó vizében. A mozdonyvezető amint látta, hogy tehetetlen, teljes gőzzel megindult Sudburyba, ahonnan mentővonat indult ki éjjel egy óra tájban, hogy a sebesülteket gondozás alá vegye.

Megérkezése után a capreol YMCA (Young Mens Chritian Association) körhíráz átalakított otthonába szállította a sebesülteket és az utasokat akiknek nagy része még napok múlva sem tudta kiheverni a kiállott izalmakat. Természetesen a vasútgazgatóság intézkedésére azonnal hozzáítottak a romok eltakarításához és eddig négy gyermek holttestét hurdták ki a vizbemerült személykocsiból.

Ugyanazon éjjel közvetlenül a sebesülteket után haladó tehervonat a Capreoltól 26 mérföldre keletre beomlott a kétnapos felhőszakadás folytán alámosott pálya és a felfordult mozdony maga alá temette egy a mozdonyvezetőt, mint a fűtőt. Míg az utóbbi azonnal kiszervezték, a mozdonyvezetőt halálos sebbel hurdták ki az óriási acélszerkezet alól. Ugyanakkor azonban még nyolc ember holttestét találták meg a poszterjára szorított teherkocsi romjai között. Egyik-másiknak még a személyazonosságát sem sikerült megállapítani, mi-

Lesz-e termés az idén?

Nyugat-kanada legnagyobb napilapja, a "Manitoba Free Press" a mult szombat 357 pontról kapott távirati jelentés alapján összeállított legújabb termésjelentést, amely bizonyos adatokat tartalmaz. Különösen Saskatchewanban és Albertában okozott felbecsülhetetlen kárt a szárazság, amely a heves szelek következtében mélyen kiszáradt a talajt. Emellett a pondró is pusztított sok helyütt, úgyhogy egyes vidékeken nagyon gyengének ígérkezik az idégabonatermés.

Míg az aránylag kevés bevett tértulajdonosok és inkább vegyesgazdálkodásra alkalmas Manitobában 15-16 inch magas a buza, Saskatchewanban és Albertában a Free Press szerint csupán 10-12 inch magas a termés, ami az előrehaladott időre való tekintettel aggodalomra ad okot, főleg ha korai fagyok látogatják meg a nyugatot észel. Jégkár azonban általában kevés volt és egyes vidékeken nem panaszkodhatnak a gazdák a buza állására; legtöbb helyen azonban nem várnak nagy termést és különösen a vegyesgabona sikertelenségétől félnék, miután a szélviharok általában kifújta zabot és árpa nem egy farmon újra kellett vetni.

MUTASSA MEG ALLANDOAN ANGOL CIKKEINKET ISMERŐSEINEK

LEVEGŐBE REPÜLT EGY FURÓHAJÓ

Ontario Brockville városától nem messze az Egyesült Államokat a St. Lawrence folyóval összekötő úgynevezett "International Channel" azaz nemzetközi csatorna munkálatainak a nagy számban összereseglett buvályan szerencsétlenség történt, amelyre alig volt példa Kanadában. A "King" nevű furóhajó, amely 42 főnyi legénységével éppen a sziklazatonok furásával volt elfoglalva, nyolcvanfont dinamit-akománnyal együtt levegőbe repült mult csütörtökön délután.

A szinto páratlan hajókatasztrófa okát még nem tudták egészen bizonyosan megállapítani, azonban a súlyos sebekkel megmenekült 12 matróz állítása szerint a jelek arra vallanak, hogy a csütörtöki éjféli órák alkalmával villám csapott a hajóba és felrobantotta a dinamitot. A hatalmas erejű detonáció úgyzólván teljesen megsemmisítette a gőzös nehéz gépezetét is, darabokra szagatott mindent és a St. Lawrence fenekére küldte a hajó 30 matrózát, akik közül csak kettőnek a holttestét vetette ki a haragosan hullámozó, tintaszínű kavart viz-tömeg.

A robbanás haláltára azonnal minden irányból segítségjók siettek a segítségkérésre, de a katasztrófa pillanata alatt Brökre eltűnt gőzös legénységének megmentésére, s

A PEACE RIVER VIDÉKÉT IS ELÖNTÖTTE AZ ÁR

Alberta Smith és McLellan állomások között valóságos árvíz követte a mult hetek felhőszakadását. Egyes vidékeken teljesen víz alatt áll a vésés, sőt Smithen mintegy százhusz farmer volt kénytelen több napot tölteni, miután az ár elszakította a töléteket, magával ragadott két hidat s így teljesen megakasztotta a közlekedést. Miután a vasuti közlekedés is szünetelt, Smithen kifogytak az éle-

LEGUJABB HIREK

SENTE AVATTÁK KANADA nyolc jezsuita vértanuját mult vasárnap a római Szent Péter templomban, ahol a világ minden részéből összegyűlt hetvenezer katolikus szorongott, hogy gyönyörködjenek abban az ünnepi szertartásban, amellyel XI. Pius pápa szentté nyilvánította az 1642-ben vértanuhalált szenvedett kanadai hittérítőket. Nemcsak a katolikusok, de még a protestáns lapok is vezércikkekben emlékeztek meg az alkalommal arról a hőies önfeláldozásról, amellyel a jezsuiták háromszáz évvel ezelőtt megvetették a mai modern Kanada alapjait.

LONDONBÓL VÁRATLANUL RÓMABA UTAZOTT Bethlen magyar miniszterelnök, akit az angol világbirodalom székvárosában egy a hivatalos, mint a társadalmi körök a legnagyobb szíveséggel fogadtak. A miniszterelnök és neje látogatást tett V. György angol királynál is. A kisanant természetesen mindenféle királyi-mesével igyekszik ez alkalommal előszerezni a külföldi sajtót, sőt az őházi Habsburg-pártiak fel is használták Bethlen távollétét és országgyűlési gyűléseket rendeztek Ottó melőbbi megkoronázására érdekében, noha tudják, hogy ez könnyen a kisanant fegyverbeavatkozására vezethet.

ICELAND VILÁGRASZÓLO ÜNNEPSÉGEKKEL ülte meg első népképviselői alkotmányozó testülete, az úgynevezett "Althing" megalapításának ezredik évfordulóját. Mindenegyes nemzet képviseltette magát az allig 30,000 lakost számláló Reykjavik fővárosban rendezett ünnepségen. Anglia a magyarbarát Lord Newtont küldte ki Nagybritannia képviselőjének a Rodney óriási csatahajón, míg Montreálból több száz izlandi származású kanadai indult két különhajóval Reykjavikba.

MEGTALÁLTAK EGY SASKATCHEWANI FARMER holttestét, aki még a mult év decemberében egy hóvihárban elveszett lova megkeresésére indult és azóta teljesen nyomaveszett. Még a téli folyamán keresésére indultak a szomszédai, azonban seholsem találták. Most végre véletlenül ráakadt holttestére egy környékbeli farmer és a jelekből megállapították, hogy Goss Vilmos a mély hóban lelta halálát.